

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v četrtek, 27. avgusta 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 97.

Gospodarska depresija — kako dolgo bo še trajala?

Vprašanje, kako dolgo bo še vladala gospodarska depresija, zanima prav vse, ki imajo z gospodarstvom količkaj opraviti in ki se zanj količkaj zanimajo. Naziranj o tem problemu je veliko. Odgovori so pa čisto bolj čustvenega značaja in jim manjka mnogo stvarnosti.

V tej dobi je pa profesor dr. Ernst Wagemann, predsednik nemškega državnega statističnega urada in direktor zavoda za poučevanje konjunktura objavil temeljito delo pod naslovom: **Struktura in ritem svetovnega gospodarstva**. Delo je izšlo v založništvu Reimar Hobbing v Berlinu. Wagemann označuje svoje delo kot podlago za nauk o konjunkturi svetovnega gospodarstva. Delo predstavlja zelo obširno in z bogatim statističnim materialom opremljeno razpravo, ki bo široke gospodarske kroge brez dvoma bolj zanimalo kar se tiče praktičnih zaključkov, kakor pa glede znanstvenih razmotrivanj.

Ako pogledamo razvoj svetovne trgovine vidimo, da je po letu 1840. opažati stalen porast tako glede količine, kakor tudi vrednosti. Po letu 1875. je porast vrednosti v primeri s porastom količine nazadoval. Po letu 1900. pa je vrednost zopet porasla in prekoračila leta 1914. vrednost količine. Danes pa vidimo, da je svetovna trgovina, kar tiče vrednosti znatno nazadovala, med tem ko je pa količina svetovne trgovine ostala približno ista. Prvič v letu 1914. leži višinska črta vrednosti zopet pod višinsko črto količine svetovne trgovine. Ta pojav je vsaj v toliko razveseljiv, ker lahko z upravičenostjo sklepamo, da je momentani padec vrednosti le posledica regulacije anormalnih vojnih prilik.

Dalje nam pokazuje delo nazorno nekak ritem svetovne trgovine v dobi 240 let pod naslovom: **Dolgi val gospodarskega gibanja**. Ker so razvojne perijode v 19. stoletju bolj izrazite kot v prejšnjem času, navajamo tukaj samo te podatke. Wagemann karakterizira dobo od 1815 do 1845 za stagnacijsko dobo, od 1845 do 1873. kot ekspanzijsko, od 1873 do 1895 kot stagnacijsko, od 1895 do 1920 za ekspanzijsko in od 1920 naprej zopet stagnacijsko razdobje.

Ekspanzijsko razdobje se izraža v rastoči liniji cen svetovne trgovine — kakor tudi v porastu trgovinskega prometa sploh. Stagnacija pa se pokaže v padajočih odnosno nespremenjenih cenah in v zaprekah, ki se pojavljajo v narodno gospodarskem in mednarodnem blagovnem prometu. Dolgi val je seveda samo — umetno proračunana — osnovna smer živahnega gibanja. Ta dolgi val je po Wagemannu vsekakor najbolj univerzalna oblika gibanja svetovnega gospodarstva. Dolgi val ekspanzije se karakterizira s prekipevajočim čustvom: Z Nietzsche-jem se čuti človek za nadčloveka. Ta ekzaltacija se navadno v naslednji perijodi spremeni v stadij stremenja, ki odpre vrata vsakemu pesimizmu, vsaki filozofski in politični boilesti ter nejasnosti. V takih časih stagnacije stopijo kot v 70 in 80 letih prejšnjega stoletja tako tudi danes v ospredje ideje o reformni gospodarske in socialne strukture sploh. V takih dobah se uveljavlja gospodarski protekcijonizem. Iščejo se nova pota gospodarstva in nove gospodarske zveze odnosno unije. Svetovna trgovina v taki dobi samo počasi raste in gre celo nazaj. In docela napačno je, ako se v dobi konjunktura gleda

samo uspeh kapitalizma odnosno, ako se hoče gospodarske krize premagati z odstranitvijo kapitalističnega gospodarskega režima. To bi bila pač samo navidezna rešitev problema. Ta tendenca stagnacije, kakor jo sedaj doživljamo se tudi semintja prekine po kratkem gibanju navzgor, je pa v celoti podvržena sekularnemu razvojnemu zakonu, zakonu splošnega porasta in povzdiga, ki ga lahko skozi tisočletja zasledujemo. Toda istočasno ležijo v tej stagnaciji tudi protivne sile, ki že vodijo v novo ekspanzijo.

Ako hočemo na podlagi teh teoretičnih, po Wagemannu znanstveno utemeljenih, razpravah priti do praktičnega zaključka, potem leži začetek sedanje stagnacije nekako v l. 1920. Ta stagnacija bo po Wagemannu trajala tja do leta 1940. odnosno 1945. potem pa bi imeli računati zopet z dobo gospodarske prosperitete.

Nekaterim se bo zdelo, da imajo gornja izvajanja samo teoretično vrednost. Na praktičnem pomenu pridobijo vendar, ako si predočimo izkustva razdobja 70 in 80 let prejšnjega stoletja. Dobi splošne prosperitete je sledila dolgotrajna depresija, ki je kot smo videli trajala skoro polni 2 desetletji. Trgovina z vrednostnimi papirji je zastala, dividende so padle za polovico, cene surovinam so nazadovale za tretjino in investicijska delavnost je skoro popolnoma zastala. In vendar ta stagnacija ni v jedru bila nič drugega kot sanacija, ki je hranila vrelc nove konjunktura in blagostanja. Vsekakor pa takrat internacionalna povezanost ni bila še tako intenzivna kakor danes. Danes je ves svet tako tesno skupaj povezan, da se vsak pojav na eni strani takoj čuti tudi na drugi strani. Radi tega se baš ne more nikdo preveč zanesti na zaključke, ki jih je na podlagi svojih razmotrivanj dobil.

NEMČIJA ODPRAVILA TAKSO ZA POTOVANJE V INOZEMSTVO — RADI NEMŠKE ZUNANJE TRGOVINE.

Nemška vlada je v svoji seji z dne 22. avgusta sklenila, da ukine uredbo o pobiranju pristojbine za potovanja v inozemstvo, ki je bila uvedena 18. julija t. l. Ukinitve je stopila v veljavo včeraj 26. avgusta. Nemški državljani, ki bodo po 25. avgustu prestopili nemško mejo, ne bodo več plačali takse, odnosno ako bi takso plačali se jim bo povrnila. Da je nemška vlada tako hitro odpravila to takso je pripisovati predvsem dejstvu, da so nemški trgovski in industrijski krogi uredbo o uvedbi takse ostro napadali. Pri tem so povdarjali, da Nemčija izvozi veliko blaga zlasti v Švico, pa tudi v druge države, ki so jih nemški izletniki posejali. Bati se je radi tega bilo, da bi radi takih uredb trpela pred vsem nemška zunanja trgovina. Razumljivo je, da so torej baš industrijski in trgovski krogi ukinitve inozemske takse, ki je znašala 100 Mark, z največjim zadovoljstvom pozdravili. Tudi za nas bo to imelo gotove ugodne posledice, kajti Nemčija je vendar tista država, iz katere prihaja največ gostov v naša letovišča, odnosno na naše morje, le žal, da se je ukinitve te takse izvršila v času, ko letošnji tujski, seziji žal ne more več koristiti.

UDELEŽBA NA MEDNARODNEM VELESEJMU V SOLUNU.

Naša vlada je sklenila, da se oficijelno udeleži mednarodnega velesejma v Solunu, in sicer s posebnim nacionalnim paviljonom. Organizacija razstave v našem paviljonu je naročena Trgov. muzeju zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu, Miloša Velikog 29. Uprava muzeja poziva vse interesente, ki bi želeli razstaviti vzorce svojega blaga v paviljonu, naj to takoj prijavijo. Ako pošljejo vzorce Trgovskemu muzeju najkasneje do 5. septembra t. l., bo stroške za prevoz blaga do Soluna in nazaj in za zavarovanje prevzel muzej. Naravno, da se ta olajšava tiče samo vzorcev v običajnih količinah. Ako želijo interesenti razstaviti večjo količino blaga, morajo sami plačati transportne stroške in zavarovalnino. V tem primeru jim bo dovoljen 75% popust na transportnih stroških. Udeleženci naj se javijo takoj muzeju z navedbo količine in vrste vzorcev. Razstavitev blaga v našem paviljonu bo brezplačna.

NEMŠKO - JUGOSLOVANSKA TRGOVSKA DRUŽBA.

V Essenu se je osnovala družba »Dejuc« z omejeno zavezo in začetno osnovno glavnico Mk 20.000. Družba si je nadelala nalogo posredovanja pri izmeni blaga med Nemčijo in Jugoslavijo. Nemški listi poročajo, da bo »Dejuc« centralno zbirališče za vso Nemčijo in bo družba poslovala v tesnih zvezah z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine in Priv. družbo za izvoz poljedelskih proizvodov. Finančne posle družbe bo upravljal po en nemški in en jugoslovanski denarni zavod.

STROGO IZVAJANJE DOLOČB O CENAH PŠENICE.

Privilegirana družba za izvoz kmetijskih pridelkov opozarja na člen 6. zakona o pooblastitvi trgovinskega ministra za izdajo uredb in predpisov glede izvrševanja zakona o uvozu in izvozu pšenice, ki se glasi: »Kdor na sleparski način kupuje pšenico pod ceno, predpisano z odlokom ministrskega sveta od 27. julija t. l. in kdor se pregreši s prepovedano trgovino in mletvijo po členu 1. tega zakona, se kaznuje, če ta prestop ne predstavlja hujši delikt, razen z globo od 1000 do 10.000 Din, tudi z zaporom do 30 dni. Preiskavo vodi in kazni izreče upravna oblast I. stopnje. Pritožbe proti obsodbi se pošiljajo na upravno oblast II. stopnje.« Družba nadalje opozarja, da je kazniva vsaka kupoprodaja pšenice tako med trgovci samimi, kakor tudi med trgovci in mlinci, če se vrši pod uradno predpisanimi cenami.

ŠVEDSKA DOLOČILA CENE PŠENICI IN RŽI.

Švedska vlada je objavila svoj sklep, na podlagi katerega so za dobo od 1. junija do 31. julija 1932 za nakup žita po švedskem žitnem združenju za žito določene sledeče cene: švedska pšenica stare 18 kron 50 oere-v za 100 kg in švedska rž 16 kron 50 oere-v za 100 kg.

Razlastitev velešum

(Konec.)

Treba je imeti posebno pred očmi, da so bili dosednji zakoni glede izvajanja agrarne reforme samo začasni, kakor to pravilno izvajata gg. TR v svoji izdaji novih agrarnih zakonov ad § 1. Namesto teh začasnih zakonov so stopili sedaj novi zakoni; začasne zakone je smatrati tedaj razveljavljene v celem obsegu, v kolikor jih novi zakoni izrecno niso izrekli kot še nadalje veljavne. V tem oziru določa § 80 zakona, da z dnem uveljavitve novega zakona torej s 26. junijem 1931. postanejo neveljavni vsi zakoni in zakonske odredbe, v kolikor so protivni novemu zakonu. Jasno je, da se prejšnje zakone ne more pretrgati v dele, ki so še veljavni, in v dele, ki niso več veljavni vsled nove zakonodaje; kajti vsak zakon tvori enoto, ima svoj posebni ratio legis, ureja gotovo stvarino itd. Le v izjemnih slučajih se more posamezne določbe prejšnjih zakonov še dalje uporabljati.

Tako je po mojem mnenju brez dvoma razveljavljen zakon s predhodno odredbo za pripravo agrarne reforme, ker je ta materija sedaj na novo urejena, tudi glede § 12 tega zakona, ki ni v skladu z mirovnimi pogodbami. — Novi zakon v § 80 izrecno razveljavlja čl. 38 flnansijskega zakona od 31. julija 1925 s pripombo, da ta zakon velja samo za one kupne pogodbe, ki so bile zaključene do 26. junija 1931. Ta člen 38 itak izrecno obsega pooblastilo ministru za agrarno reformo, da do donošenja zakona o razlastitvi velikih posestev more odobriti prodajo in prenos nepremičnin, ki so stavljene pod udar agr. reforme, in presegajo predpisani maksimum. Torej ta čl. 38 govori le o prodaji onih delov veleposestva, ki presegajo predpisani maksimum, medtem ko komentar TR ad § 80 b) stoji na stališču, da se bodo veliki posestniki še dalje poslužili te možnosti pri prodaji ožjega ali širšega maksimuma. Odstavek 2. § 80 zakona ima očiten namen erarju zasukati tudi v bodoče 10% doprinos.

Glede zakona o delni razlastitvi zemljišč velikih posestev od 4. junija 1922 stoji komentar TR na stališču, da se more ta zakon še dalje primenjivati; toda treba je opozoriti na člen 1 tega zakona, glasom katerega more minister za agrarno reformo dovoliti delno ekproprijacijo v gotove svrhe, še predno se pristopi k izvršenju končne razlastitve, torej pač samo do uveljavitve novega zakona dne 26. junija 1931. Opozoriti je treba tudi na člen 2 tega zakona ki določa, da minister pri taki delni razlastitvi v javne svrhe ni vezan na maksimum, kakor je določeno v zakonu o zabrani odtujitve in obremenitve. Ta prejšnji zakon je tedaj v direktnem protislovju z novimi zakoni, ki definitivno določajo ožji in širši maksimum ter supermaksimum, ki ostanejo last veleposestnika; § 3 zakona celo določa, da se novi zakon v skrajnem slučaju razteza na posestva, ki presegajo 100 kat. oralov obdelovalne zemlje, ako je lastnik ni sam obdeloval v lastni režiji, temveč jo je v zakup dajal (člen 5 pravilnika za izvršenje zakona.) Iz tega pač sledi, da je absolutni minimum, kteri se more veleposestniku pustiti 100 kat. oralov obdelovalne zemlje, da tedaj citirani zakon o delni ekproprijaciji ne velja več.

Komentar TR ad § 80 prip. c) konstatira, dalje, da se zakon o oddajanju v štiriletni zakup veleposestva od 20. maja 1922 v praksi ne bode več uporabljal, ker so odredbe tega zakona večinoma v protivnosti z novim zakonom

V soboto ob 10. uri dop. otvoritev jesenske prireditve Ljubljanskega velesejma

ali pa so prevzete v novi zakon. Vsekakor je treba opozoriti na § 1 tega zakona, glasom katerega je minister pooblaščen, da do definitivne razdelitve velikih posestev v svojo upravo prevzame gotove površine veleposestva ter jih začasno da v zakup, torej le do definitivne razdelitve; sicer pa novi zakon itak določa, da ti prisilni zakupi prenehajo 30. septembra 1931 glasom § 71. Vrh tega pa § 69 zakona določa, da se zakupi in podzakupi v smislu citiranega zakona razrešijo.

Po mojem mnenju se ne more več uporabljati zakon o državnem nadzoru in državni upravi veleposestev od 20. maja 1929; kajti ta zakon je izdan na podlagi začasnega zakona za pripravo agrarne reforme, ki je razveljavljen, in na podlagi člena 2 zakona o zabrani odtujitve in obremenitve, ki se v praksi ne bode več uporabljal, kakor to trdi tudi komentar TR ad § 80 (vide člen 1 zakona o državnem nadzoru in državni upravi.) Tudi komentar TR stoji na stališču, da je ta zakon postal obsoleten.

Končno treba opozoriti še na člen 23 pravilnika o določitvi odškodnine, ki določa, da roki po § 24 zakona za prijave interesov počnejo teči z dnem, ko je ta pravilnik stopil v veljavo t. j. z 18. julijem 1931. Tudi v tej točki se pravilnik ne drži zakona in je radi tega v tej točki neveljaven, kakor tudi v ostalih točkah, kjer prekorači meje zakona oziroma menja določbe zakona. § 24 zakona izrecno določa, da se morajo interesi prijaviti v 30. dneh ko zakon stopi v veljavo, torej do 25. julija 1931. Na poznejše prijave se tedaj ne more ozirati. V splošnem pravilniki v raznih

točkah menja zakon, ne pa ga izvršujejo, kakor je to predpisal zakonodavec v § 79. Upamo, da ne bomo doživeli zopet nebroj novel k zakonu, ampak da bodo kompetentne oblasti se res postavile na stališče intencije zakonodavca, ki pravi, da je s tem zakonom hotel definitivno zaključiti agrarno reformo. Upamo tudi, da bodo kompetentne oblasti, posebno ambulantne komisije ob priliki svojega poslovanja odpravile vse nepotrebne trdote zakona in s tem zaprle vir pritožbam in tožbam.

Podal sem samo nekaj misli o novi agrarni zakonodaji. S to sem se pečal pred vsem kot predsednik nadzorstva Meščanske korporacije v Kamniku, ki se neopravičeno prišteva med agrarne objekte. V zakonih in pravilnikih je še nebroj drugih točk, ki še niso rešene na nesporen način. Zakonodavec ni mogel in ne sme interesentom odvzeti vsake možnosti pravnih lekov zoper event. trdote, katerih je v zakonu dovolj, ali celo zoper event. nepravilno primenjivanje zakona in pravilnikov. Pričakovati je tedaj raznih upravnih in drugih sporov; radi tega bi bilo umestno, da se pred zaključitvijo tega vprašanja zaslišijo tudi interesi iz šumarske stroke. Spomenica Jugoslovan. šumarskega združenja, predana na pristojno mesto, je že pokazala pot, katero bode treba iti. Bolje je, da se ta pot ubere takoj, nego po novih eksperimentih, ki ne bodo brez škode za naše šumarstvo.

Ljubljana, julija 1931.

Adv. dr. Ivo Benkovič,
predsednik nadzorstva Meščanske korporacije v Kamniku.

Lep jubilej dela.

Dne 9. avgusta je preteklo 40 let, odkar se je naš prijatelj in kolega gosp. Franc Leskovšek posvetil trgovini.

Že kot trinajstletni dečko je prišel v uk k gosp. Dragotinu Hribarju. Pod dobrim vodstvom blagopokojnega Pero Kostiča si je pridobil potrebno strokovno znanje in vzgojo, ki si jo je s svojo neumorno pridnostjo še vedno bolj izpopolnjeval. Ko se je gosp. Hribar preselil v Ljubljano, je postala lastnica trgovskega obrata Zadruga zveza in Leskovšek, še mlad mož, je bil že poslovodja iste. Čez nekaj let v družbi z gosp. Goričarjem pa je postal njen lastnik.

Kot trgovski pomočnik ni bil samo neumorno delaven v svojem poklicu, ampak je svoj prosti čas žrtvoval tudi za delovanje v raznih kulturnih narodnih društvih. Tu ni bil samo odbornik na papirju, ampak zavedal se je vedno svoje dolžnosti in je isto vedno vestno in z vnemo vršil. Tu je bil predsednik, tajnik, tam blagajnik itd. Povsod so znali njegovo delavnost ceniti. In tak je naš Leskovšek še danes. Kot odbornik gremija trgovcev v Celju deluje od prera in mu je sedaj podpredsednik. Tudi v občinskem odboru se živahno udejstvuje.

Njegovi predlogi so vedno dobro premišljeni in resni. S praznimi frazami ne izgublja časa. Je vedno odkrit, kar misli, tudi pove.

Se več bi lahko napisali o njegovem delovanju, pa skromen kot je, bi nam še morda zameril; saj je hotel tudi ta jubilej čisto prikriti, pa se mu le ni posrečilo. Zato mu pa želimo, da bi ga Bog ohranil še mnoga leta zdravega in čilega.

I. I.

Ponudbe, povpraševanja

Josef Adametz, Hornspitzen-Drechsle- rei, Wien XVI., Ganglbauergasse 33, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki bi lahko dobavljale goveje rogove.

Frangatis Frères, Athènes, Rue Deca 5, Commission-Representation, žele stopiti v stik s tukajšnjimi solidnimi tvrdkami, ki pridejo v poštev za izvoz lesa in ki žele imeti zastopstvo v Atenah.

Ljubljanska borza

Tečaj 26. avgusta 1931.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2284.27	2291.11
Berlin 100 M	—	—
Bruselj 100 Belg	789.92	792.28
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curij 100 fr.	1103.25	1106.55
Dunaj 100 šilingov	795.98	798.38
London 1 funt	275.17	275.99
Newyork 100 dolarjev	5652.72	5669.72
Pariz 100 fr.	222.33	222.69
Praga 100 kron	167.69	168.19
Trst 100 lir	296.16	297.06

Kdor podpira »Trgovski list« koristi skupnosti, koristi pa najboljše tudi samemu sebi!

Po svetu

Brezposelnost v Češkoslovaški je izkazana z 209.000 osebami proti 77.000 pred enim letom in 32.000 pred dvema letoma ter 169.000 leta 1923., ki je izkazalo do letos najvišjo številko.

Nemške tovarne kaolina so v drugem letošnjem četrtletju prodale povprečno za 10 odstotkov manj kot v prvem. Kapaciteta je izrabljena približno s polovico, izgledi se vobče presojajo pesimistično.

Mednarodna zveza svile bo zborovala 15. oktobra v Parizu. Dan nato se bo vršila slovesnost, ki bo delala propagando za pomnoženo porabo svile.

Industrijska produkcija v USA je bila v prvi letošnji polovici za 16 odstotkov manjša kot v prvi lanski polovici, samo tekstilna industrija zaznamuje zboljšanje. Tovarniške mezde so bile za 25 odstotkov pod lansko višino.

Agrarna kreditna konferenca, sklicana k študiju mednarodne organizacije za kratkoročne agrarne kredite, zboruje v Rimu. Udeleženi so 17 držav, Društvo narodov in Mednarodni delovni urad.

Guverner Angleške banke M. Norman potuje zopet v Ameriko; sedanemu njegovemu potovanju se pripisuje posebna važnost, ker hoče Norman utrditi kreditne dogovore z Amerikanci.

Banca Commerciale Italiana izkazuje za prvo letošnje polletje 38,740.000 lir čistega dobička; lani v prvem polletju 54,200.000 in v vsem letu 87,900.000 lir.

Zveza kakaa v brazilski državi Bahia, o kateri smo že poročali, se bo menda dogovorila z zapadnoafriško Gold Coast and Ashanti Cacao Federation glede cen. Obe ti dve zvezi producirata 75 odstotkov svetovne produkcije kakaoa, ki znaša na leto ca. 500.000 ton.

Za zboljšanje in novo gradbo vseh vrst cest v Češkoslovaški v skupni dolžini 6800 kilometrov je v bodočih letih predviden znesek 3400 milijonov Kč.

Indeks v Bruslju je padel od leta 1929, kojeva prva polovica je bila rekordna, že za 61 odstotkov; drugi indeks mu sledijo v večji ali manjši razdalji.

Ruska naročila za poljsko industrijo prihajajo zopet v večjem obsegu; sedaj n. pr. za vodovodne cevi in druge plavžarske izdelke.

Med ameriškimi bankami je nastopila zopet kriza; v zadnjih dneh je postalo insolventnih osem bančnih zavodov.

Ruski eksporti pšenice bodo letos menda zelo znatni. Za čas od avgusta do oktobra je naročenih parnikov z vsebino enega milijona ton.

Prihranki iz Hooverjevega moratorija za Češkoslovaško so v čsl. proračunu za drugo letošnje polovico vstavljeni v znesku 115 milijonov Kč.

Imate li kalno, bakterijsko polno pitno vodo?

Desinficirajte jo s Kaporitom!
— Navodila daje: Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5.

Padec v porabi tekstilij v Ogrski. Letošnji padec porabe tekstilij v Ogrski je po izjavi generalnega tajnika Zveze ogrskih tekstilnih industrijev napram letu 1928 že 30–40-odstoten. Produkcija je pa letos za ca. 20 odstotkov manjša kot je bila lani. Mnenje, da bodo nižje cene dovedle do zvišanja produkcije, se ni uresničilo. Konsum tudi pri nižjih cenah ne raste, a nižje cene imajo posledence za produkcijo. Tudi insolvenca se močno občutijo; iz njih nastale izgube tekstilne industrije v zadnjih letih so dosegle vsoto 35 milijonov pengő. Nič ni tako značilno za slabo kupčijo s tekstilijami kot dejstvo, da tudi brezpodobno stanje s Češkoslovaško ni na trg nič vplivalo, kar bi se vsled izostanka češkoslovaškega tekstilnega uvoza pač moralo pričakovati.

Fotoaparate, očala, daljnogleda, ure in zlatino, kupite najboljšo pri trvdki Fr. P. Zajec, optik in urar, Ljubljana, Stari trg 9.

Jesenska velesejmska prireditel.

SPORED LETOŠNJE JESENSKE PRIREDITVE LJUBLJANSKEGA VELESEJMA.

Jesenski ljubljanski velesejem bo kaj zanimiva prireditel. Vse je skrbno pripravljeno, z ljubeznijo in največjo vestnostjo. Zato je tudi upravičeno upanje, da bo uspeh popoln. Poleg splošnega vzorčnega velesejmskega oddelka za trgovino, obrt in industrijo, kjer se bodo sklepale kupčije zlasti v strojnih in tehničnih sezonskih predmetih, ki jih bodo razstavile številne tvrdke, bo letos še cela vrsta razstav:

I. Tujskoprometna razstava, ki bo obsegala propagandni del, strokovno-poučni del in tehnični tujskoprometni del.

II. Razstava slovenskih mest.

III. Kmetijska razstava, ki bo obsegala strokovno poučni kmetijski oddelk, sirarsko in mlekarstvo razstavo, razstavo jaje, čebelarstvo razstavo in sejem za med, zelenjadno razstavo, vinsko razstavo in sejem, razstavo poljedelskih strojev in orodja, perutninarstvo razstavo kuncev.

IV. Higijenska razstava.

V. Novodobno gospodinjstvo, ki bo obsegalo stanovanje po načelih smotrenega gospodinjstva zgrajene hiše, opravljanje hišnega dela, uporabo tvarine po narodno-gospodarskih načelih, nakupovanje, gospodinjstvo knjigovodstvo, obleka gospodinje, štedenje z zdravjem, telesnimi in duševnimi močmi gospodinje, domačo lekarno in svoji k svojim.

VI. Obrtna razstava.

VII. Razstava domače obrti.

VIII. Razstava pohištva stanovanjske, hotelske in gostilniške opreme in

IX. Industrijska in obrtna razstava.

Vse te razstave bodo dale letošnjemu jesenskemu velesejmu tudi kulturno-gospodarsko obeležje. Vsaka razstava zase zasluži, da si jo bo vsakdo ogledal, ker bodo vse za vse sloje našega naroda velikega vzgojnega pomena.

Industrijski, obrtni in trgovski oddelki bosta nudila obiskovalcem najboljše prilžnost za nakup in naročila najraznovrstnejšega blaga. Posebno opozarjamo na krasno pohištvo, gospodarske stroje, stroj za obdelovanje lesa in druge stroje za razrazličnejšo uporabo, radio itd. itd.

OTVORITEV NEMŠKIH BORZ.

Havas poroča iz Berlina, da bodo nemške borze ponovno začele poslovati 3. septembra. Posli za kratkoročne sklepe ne bodo dovoljeni.

Razstave in sejmi

VI. Mednarodni sejem v Solunu se vrši od 13. do 27. septembra 1931.

Na tujsko-prometni razstavi, ki se vrši 29. avgusta do 9. septembra na ljubljanskem velesejmu, bodo poleg drugega razstavljene tudi diorame in reliefi Dravske banovine od velikega reliefa vse banovine do poedinih krajev. Zlasti opozarjamo na velike reliefe Rateče-Planica, Kranjska gora, Dovje, Mojstrana, Severna triglavska stena, Završnica, Pokljuka s projektirano vzpenjačo, Bled, Vintgar, Bohinjsko jezero, Pohorje, Celjska okolica, Cerknica, Zupanova jama, Škofja Loka, Jezersko, Dobrna, Rogaska Slatina, Gorenjska, Slatina Radenci, Dravograd itd. Umetniške slike, fotografije, razni modeli in tiskani propagandni materijal bo izpopolnil to razstavo v celoto.

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd.

Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pero, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

DONOS TAKS IN TROŠARIN.

Davčni oddelk finančnega ministrstva je sestavil primerjalni pregled o plačanih državnih taksah in trošarinah v mesecu juliju 1931. a) Trošarine julija 1931 57,991.042 Din. Proračun je predvidel znesek 66,916.667 Din. Razlika znaša 8,925.625 Din. Trošarine julija 1930: 76,672.688 Din. Razlika med julijem 1930 in julijem 1931 je 18,681.546 Din. Prvi 4 meseci proračunskega l. 1931/32: 245,715.331 Din. Proračun je predvidel 267,606.667 Din; razlika znaša 21,951.317 Din. V istem času leta 1930/31: 273 milijonov. 473 Din. Razlika med lanskim in letošnjim štirimesečnim donosom teh trošarin: 28,066.123 Din. b) Obče takse julija 1931: 77,501.679 Din. Proračun je predvidel: 78,458.334 Din. Julija 1930: 81,912.657 Din. Vozarinske takse julija 1931: 25,554.156 Din. Proračun je predvidel: 25,308.333 Din. Julija 1930: 25 milijonov 613.042 Din.

Gospodarsko sporočilo iz Italije.

Nade v zboljšanje položaja. Gospodarski položaj v Italiji je slej ko prej težak in nobenih simptomov vsaj na zunaj ni, ki bi kazali na zboljšanje. Tovarne vedno bolj znižujejo delavske mezde, samo da krizo dalj časa vzdržijo. Delavstvo se pokori tej nujnosti dragovoljno ali pa se tudi upre. Podjetnik, ki dela z zgubo, ne sme sam ustaviti obrat, tak ukrep zavisi od odobritve prefekta, ki v posebnih primerih pritiska na banke, da dajo podjetju potreben kredit.

Senator Borletti, predsednik upravnega sveta pri Snia Viscosa in odločilni faktor pri še mnogo drugih velikih industrijskih in trgovskih podjetjih je pred kratkim izjavil, da je gospodarska kriza v Italiji in v inozemstvu dosegla najnižjo točko. To svojo domnevo utemeljuje s tem, da so cene blaga zelo nizke, življenski stroški so majhni, produkcija in zaloge da so se zmanjšale; na podlagi vsega tega prihaja do zaključka, da se bosta trgovina in industrija počasi oživel. Tudi drugi italijanski narodno gospodarski strokovnjaki so mišljenja, da se bo položaj sedaj kmalu zboljšal, predpostavljajo pa, da se bodo razmere v Evropi uredile in umirile, kar vsekakor ni tako sigurno.

Koncem junija tega leta je bilo 563.593 brezposelnih proti 322.291 ob istem času lanskega leta. Da ni bila brezposelnost še večja, so država, province in občine dale znatne vsote za javne zgradbe. Trgovska bilanca v prvih petih mesecih tega leta kaže, da je uvoz znašal 5.236 milijonov lir, izvoz pa 3.986 milijonov lir. Pasivnost bilance znaša torej 1249 milijonov lir proti 2.377 milijonov lir pasive v istem času prejšnjega leta, torej se je pasivnost znatno zmanjšala. Da se radi tega ne bi delalo napačnih zaključkov, je prejšnji finančni minister izjavil, da more trajno in razveseljivo zboljšanje bilance temeljiti le na še znatnejšem porastu izvoza. Blagovni promet na italijanskih železnicah je v primeri z lanskim letom nazadoval za 15%. Proizvodnja električne sile je nazadovala za okroglo 6 odstotkov. Število konkurzov je letos znatno porastlo. Izvoz avtomobilov, ki je znašal v lanskem prvem četrtletju 6253 vozov v vrednosti 98 milijonov lir, je v istem času letos nazadoval na 2696 vozov v vrednosti 41.8 milijonov lir, torej več kot za polovico manj. Prav znatno je nazadovala tudi produkcija valjanega železa.

Razmeroma ugodni so izgledi žetve. Zito bo, čeravno ni še točnih podatkov, letos boljše rodilo, tako da bo Italija morala manj žita uvoziti kot lani. Vinska letina bo tako po kvantiteti kot kvaliteti letos izborna. Vsekakor bodo — tudi radi kreditnih olajšav za producente — dohodki poljedelskega prebivalstva večji, kar more biti zopet za splošno gospodarstvo samo koristno.

Aliseje

vseh vrst eno- in večbarvne

Jugografika

Liubljana, Sv. Petra nasip 23

DRŽAVNA TEKSTILNA ŠOLA V KRANJU.

Pogoji za sprejem.

1) Učenci morejo biti samo redni; izrednih učencev ali privatistov šola ne sprejema.

2) Za vstop v I. letnik se morejo prijaviti učenci, ki imajo pogoje za vstop v višjo srednjo ali višjo strokovno šolo (t. j. absolutirano nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom ali kvalifikacijo, določeno po »Pravilniku o delovanju, redu in pouku na drž. tehniških srednjih šolah« čl. 60, odstavek b in c).

3) Vsak prijavljenec mora izpolniti prijavnico in jo kolkovati s kolkom za 5 Din. Prijavnice se dobe pri šolskem ravnateljstvu. Priložiti je treba: a) rojstni in krstni list, b) domovnico, c) zadnje šolsko izpričevalo, č) (ako je kandidat že praktičiral v kakem podjetju) izkaz o praksi, d) (ako kandidat ni bil v prošlem letu redni učenec kake javne šole) npravnostno izpričevalo.

4) Prijavljeni kandidati za prvi letnik morajo napraviti sprejemni izpit in sicer: a) kandidati z malo maturo delajo samo psihotehniško preizkušnjo;

b) kandidati s kvalifikacijo, določeno po čl. 60 b in c »Pravilnika o delovanju, redu in pouku na drž. tehniških srednjih šolah«, delajo izpit iz sledečih predmetov:

1) narodni jezik, 2) geometrija, 3) aritmetika, 4) fizika, 5) risanje (snov iz teh predmetov se zahteva kakor za nižjo srednjo šolo, ozir. za nižji tečajni izpit); 6) psihotehniška preizkušnja.

5) Izmed kandidatov, ki so uspešno dovršili sprejemni izpit in dosegli v vseh pogojih najboljšo skupno oceno, sprejme vodstvo 20 rednih učencev. Prednost imajo kandidati: a) ki so redno obiskovali večerne tečaje, b) s predhodno tovarniško prakso, c) prejšnje leto odklonjeni zaradi pomanjkanja prostora na zavodu.

Spored o pričetku novega šol. l. 1931/32.

1) Prijave kandidatov za I. letnik bo sprejemalo ravnateljstvo dne 1. in 2. septembra (v opravičljivih primerih še 3. septembra dopoldne).

2) Sprejemni izpiti se bodo vršili 4. in 5. septembra od 9. do 12. ure.

3) Popravljalni izpiti se bodo vršili dne 1. in 2. septembra popoldne.

4) Vpisovanje v I. letnik bo 9. septembra od 9. do 12. ure, v II. letnik bo 9. septembra od 15. do 17. ure.

5) Šolsko leto se bo pričelo 10. septembra s službo božjo ob 8. uri.

6) Redni šolski pouk se prične dne 11. septembra ob 8. uri.

Razno

Znanost in kupčija. Zmeraj že so veljali nemški industrijski znanstveni laboratoriji, v katerih je prišlo že do velikih izumov, Amerikancem kot občudovanja vredni vzorec. V zadnjih letih šele so pa voditelji velikih ameriških podjetij sami uvideli, da je tudi zanje dobra kupčijska politika, če ustanavljajo laboratorije ter raziskovalne in preskuševalne zavode. Danes ne obstoji v U. S. A. nobeno pomembno podjetje več, ki ne bi izdalo za take namene na leto več kot stotisoč dolarjev. Pred desetimi leti je bilo v U. S. A. komaj 200 takih laboratorijev, danes ima 1620 veletrdk raziskovalne oddelke, za kar izdajo na leto ca. 200 milijonov dolarjev. Zanimivo je zlasti, na kaj polagajo Amerikanci pri tem glavno pozornost. 31 odstotkov trdk hoče na ta način znižati svoje produkcijske stroške, 34% hoče svoje produkte zboljšati, 20% išče novih porabnostnih okrajev in 15% eksperimentira z materialijami in s končnimi fabrikati. Predsednik nekega jeklenega podjetja je mogel pred kratkim izjaviti, da se je vsak v njegovih laboratorijih izdani dolar natančno stokrat obrestoval.

Mednarodne omejitve v avtomobilni industriji. V zadnjih dneh so pomembna inozemska avtomobilna podjetja izvedla redukcijo produkcije, tako francoska kot nemška, avstrijska, ameriška itd. Deloma je to posledica mednarodne gospodarske krize, deloma je pa postala redukcija potrebna vsled bolj ali manj velikih zalog. Čuje se, da nameravajo številne tovarne cene znižati, da se zalog lažje znebijo.

Valorizacijski zavod za kakao. V državi Bahija (Brazilija) so ustanovili pravkar zavod, ki se bo pečal z valorizacijo kakaovih cen. Zavod je zgrajen po načelih in skušnjah brazilskega Zavoda za valorizacijo kave; dovoljeval bo farmerjem cenene dolgoročne kredite, gradil bo skladišča in izvajal bo prodajo. Farmerji bodo morali zavodu pristopiti in bodo morali za prodano blago plačati 2-odstotno komisijsko pristojbino.

Tržna poročila

Tržne cene v Ljubljani, dne 14. avgusta 1931. Govedina: v mesnicah po mestu: I. vrste 14 do 16, II. 12 do 14 Din; na trgu: 1 kg govejega mesa I. 14 do 16, II. 12 do 14, III. 8 do 10, jezika 18, vavpov 8 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 14 do 16, ledic 18, možganov 8 do 16, loja 6 do 8 Din. — 1 kg telečjega mesa I. 16, II. 12, jeter 25, pljuč 16 Din. — 1 kg prašičjega mesa I. 20 do 22, II. 16 do 18, III. 14 do 16, pljuč 8 do 10, jeter 16 do 18, ledic 25, glave 8, parkljev 4 do 6, slanine trebušne 13, slanine ribe in sala 18, slanine mešane 16, slanine na debelo 16, masti 16 do 18, šunke (gnja-

ti) 24 do 25, prekajenega mesa I. 24 do 25, prekajenega mesa II. 18 do 20, prekajenih parkljev 5 do 7, prekajene glave 8 do 10, jezika 25 Din. — 1 kg koštrunovega 12 do 14, jagnjetine 18 do 20 Din. — 1 kg konjskega mesa I. 8, II. 6 Din. — Klobase: 1 kg krakovskih in deprecinskih 32, hrenovk 29 do 31, safalad 29 do 31, posebnih 32, tlačenk 24, svežih kranjskih 25, polprekajenih kranjskih 28 do 30, suhih kranjskih 35, prekajene slanine 16 do 18 Din. — Piščanec majhen 12 do 15, večji 18 do 20, kokoš 25 do 30, petelin 20 do 30, raca 30, domači zajec, manjši 8 do 12, večji 15 do 25 Din. — 1 kg karpa 22 do 28, ščuke 35 do 40, postrvi 50, klina 20, mreke 15 do 20, pečenke 12 Din. — 1 liter mleka 2:50 do 3, 1 kg surovega masla 25 do 28, čajnega masla 36 do 40, masla 30 do 36, bohinjkega sira 24, sirčka 7 do 8, eno jajce 0:50 do 1 Din. — 1 liter starega vina 16 do 22, novega vina 14 do 16, čaša piva 3 do 3:50, vrček piva 5, steklenica piva 5:50 do 6 Din. — 1 kg belega kruha 4:50, črnega in rženega 4, navadna žemlja 0:50 Din. — 1 kg jabolka I. 6, II. 4, III. 3, hrušk I. 6, II. 3, III. 2, ena limona 0:75 do 1:50, 1 kg mandeljnov 50, orehov 12, luščenih orehov 34 do 36, češpelj 4 do 6, suhih češpelj 10 do 12, suhih hrušk 10 do 12, breskev 16 do 18, grozdja 6 do 10, malin 7, liter borovnice 2, brusnic 8, 1 kg kave Portoriko 80 do 84, Santos 52 do 54, Rio 36 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 80 do 90, III. 66 do 70, IV. 56 do 60, kristalna belega sladkorja 12:75, sladkorja v kockah 14:25, kavne primesi 18, riža I. 9, II. 7, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4% 4:75, navadnega kisa 4% 3, 1 kg soli morske debele 2:50, soli kamene drobne 2:75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 40, 1 liter petroleja 7:50, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3:75, čaja 80, 1 kg moke št. 0 4 (na debelo 350 do 375 za 100 kg), št. 2 3:75 (325 do 355), št. 4 3:50 (270 do 290), št. 6 3:25 (225 do 250), kaše 5 do 6, ješprenja 5 do 6, ješprenjčka 8 do 10, otrobov 1:50 do 2, koruzne moke 2:50 do 3, koruznega zdroba 4 do 4:50, pšeničnega zdroba 5, ajdove moke I. 6 do 7, II. 5, ržene moke 3:50, 1 q pšenice 210 do 220, rži 190 do 200, ječmena 180 do 200, ovsna 195 do 220, prosa 230 do 250, koruze 155 do 160, ajde 240 do 255, fižola ribničana 275, fižola prepeličarja 325, graha 8 do 10, leče 10 do 14 Din. — 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 460, 1 kub. meter trdih drv 100 do 145, mehkih drv 70, 1 q sladkega sena 75, polsladkega sena 60 do 70, kislega sena 50 do 55, slame 50 do 55 Din. — 1 kg štruncate solate 3 do 4, zgodnjega zelja 2:50, kislega zelja 4 do 5, ohrova 2:50, kolerab 1:50 do 2, špinače 3 do 4, paradižnikov 2:50 do 3, kumar 0:50 do 0:75, 100 kumaric za vkisavanje 8 do 10, 1 kg buč 0:50 do 0:75, graha v stročju 4, luščenega graha 6, fižola v stročju 2 do 3:50, 1 liter fižola luščenega 3, 1 kg čebule 2, česna 10 do 12, krompirja 1 do 1:25, repe 1, kisle repe 3, korenja 3 do 4, peteršilja 3 do 4, zelenjave za juho 3 do 4, zelene paprike 8, malancan 8 Din.

Brzojavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe. Ljubljana. Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka, Mineralne vode. Velepražarna kava. Dunajska cesta 33. Mlini za dišave. Gočna postrežba. Ustanovljeno leta 1840. Ceniki na razpolago.

ŽITNIK PETER

Ljubljana, Ambrožev trg 9

TELEFON ŠTEV. 3146

SPLOŠNO KLEPARSTVO
SPECIALNA IZDELAVA
STRELOVODOV
„CONCO“ IZOLACIJE

KVERTA

LJUBLJANA
Kraljska 2. Voždski pot 1
TVORNICI KVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Veletrgovina

A. Sarabon

Ljubljana

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke - Raznovrstno
rudninsko vodo

Lastna pražarna za
kave in mlin za dišave
z elektr. obratom
Ceniki na razpolago!

Račune, memorandum, cenike, naročilnice v
blokkih s poljubnim številom listov, kuverte, etikete
in vse druge komercijalne tiskovine dobavlja
hitro in po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

Telef. 2552. Za večja naročila zahtevajte proračune!